

Protokół

z 34. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 24 października 2007 roku w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 1).

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie
2. Przyjęcie protokołu z 33. posiedzenia Komisji
3. Omówienie wykazu nazw geograficznych z obszaru Albanii, Bośni i Hercegowiny, Chorwacji, Czarnogóry, Mołdawii, Rumunii, Serbii i Słowenii
4. Wolne wnioski

Obrady prowadził dr inż. Waldemar Rudnicki, Przewodniczący Komisji.

Ad.1. Przewodniczący przywitał członków Komisji.

Ad. 2. M. Zych zgłosił kilka uwag do protokołu z poprzedniego posiedzenia. Po pierwsze, zwrócił uwagę na dwa błędy w zapisie nazw – Komisja przyjęła nazwę *Morawski Kras*, a nie *Kras Morawski* oraz nazwę *Rezerwat Biosfery „Białe Karpaty”*, a nie *Park Narodowy „Białe Karpaty”*. Po drugie, zaproponował aby ustalić egzonim dla zbiornika w formie *Nowe Szczyrbskie Jezioro*, a nie jak przyjęto na poprzednim posiedzeniu *Nowe Jezioro Szczyrbskie*, gdyż nazwa ta pochodzi od nazwy jeziora (*Szczyrbskie Jezioro*) i miejscowości (*Szczyrbskie Jezioro*), i tylko w takiej formie jest spotykana w literaturze – Komisja przez aklamację zaakceptowała zmianę. Po trzecie, przyjęty na poprzednim posiedzeniu egzonim *Nizina Południowosłowacka* faktycznie odnosi się do obiektu leżącego również na Węgrzech; ponieważ ta nazwa nie jest popularna i budzi wątpliwości (np. w regionalizacji Słowacji J. Kondrackiego pojawia się nazwa *Kotlina Południowosłowacka*) zaproponowano jej usunięcie z wykazu – Komisja przez aklamację zaakceptowała zmianę.

A. Karp zwrócił uwagę, że nazwa *Winogrody* przyjęta dla dzielnicy Pragi raczej nie jest stosowana (przeważa forma czeska), zaproponował wykreślenie tego egzonimu, co Komisja przyjęła przez aklamację.

Po wprowadzeniu powyższych poprawek protokół z 33. posiedzenia Komisji przyjęto jednogłośnie (12 głosów za).

Następnie przedstawiono wyjaśnienia odnośnie kilku nazw z poprzednich dwóch posiedzeń, których przyjęcie odłożono na później.

Na 32. posiedzeniu pozostawiono do wyjaśnienia jak powinna nazywać się kotlina leżąca na Ukrainie, a niewielkim fragmentem znajdująca się w granicach Polski: *Kotlina Pobuża*, *Pobuże*, *Kotlina Górnego Bugu* czy *Małe Polesie*. W wykazie z 1996 r. wymieniono jako dwie różne kotliny *Małe Polesie* z endonimem *Małe Polissia* oraz *Pobuże (Kotlina Górnego Bugu)* z endonimem *Pobużzia*. W wykazie z 2005 r. oba te obiekty połączono w jeden dając mu podwójną nazwę polską (*Kotlina Pobuża* i *Małe Polesie*) jak i ukraińską (*Małe Polissia* i *Pobużzia*). Wszystkie cztery nazwy odnoszą się do tego samego obiektu – nazwa *Kotlina Górnego Bugu* jest nazwą obecnie niestosowaną, nazwa *Pobuże* jest stosowana incydentalnie i raczej jako nazwa historyczna, nazwa *Kotlina Pobuża* wymieniana jest w wykazie nazw Polski oraz w większości publikacji, a nazwa *Małe Polesie* obecnie często wymieniana jest jako nazwa wariantowa dla *Kotliny Pobuża* (lub wręcz jako nazwa główna ze względu na odpowiadający jej endonim ukraiński *Мале Полісся*). Dodatkowo wymieniany w dotychczasowych wykazach ukraiński endonim *Побужжя* nie odnosi się do regionu nad

Bugiem, tylko jest powszechnie stosowany w odniesieniu do regionu znajdującego się nad dolnym biegiem rzeki Boh (ukr. Південний Буг) i zaliczanego do regionu *Причорномор'є* – znajduje się tu np. park krajobrazowy „Гранітно-степове Побужжя”. Komisja postanowiła zatem, przez aklamację, przyjąć dla tego obiektu jako nazwę główną **Kotlina Pobuża**, a jako nazwę wariantową **Małe Polesie** jednocześnie kasując egzonim **Kotlina Górnego Bugu** oraz egzonim **Pobuże** (drugą ze skasowanych nazw postanowiono podać w wykazie jako nazwę historyczną).

Po ustaleniach E. Wolnicz-Pawłowskiej i A. Markowskiego postanowiono, przez aklamację, wprowadzić jako egzonim nazwę **Bakczysaraj** dla miasta na Ukrainie.

Następnie omówiono występowanie w publikacjach nazw *Broumowskie Ściany* oraz *Skaly Adrszpasko-Teplické* zaproponowanych na 33. posiedzeniu. Po wyjaśnieniach Komisja postanowiła, przez aklamację, nie wprowadzać tych egzonimów.

Również na poprzednim posiedzeniu odłożono decyzje odnośnie skasowania nazw **Dolina Goliasowska** oraz **Goliasowski Potok**. Po wyjaśnieniach, że nazwy te dotyczą niewielkiej doliny w Tatrach Bielskich i znajdującego się w niej potoku wpadających wg „Wielkiej Encyklopedii Tatrzańskiej” do doliny Hawraniego Potoku, a wg map słowackich wpadających najpierw do doliny zajmowanej przez Príslopský potok, a dopiero potem do doliny Hawraniego Potoku, postanowiono, przez aklamację, skasować te nazwy jako odnoszące się do mało istotnych obiektów (na terenie Tatr istnieje wiele większych dolin i potoków, dla których nie zestandaryzowano egzonimów).

Na 33. posiedzeniu pozostawiono do wyjaśnienia, jaką nazwę powinien nosić park narodowy nazwany po ukraińsku *Ужанський національний природний парк*: **Użocki Park Narodowy** (nazwa ta nawiązuje do egzonimu *Przełęcz Użocka*, lecz obiekt ten po ukraińsku nazywa się *Ужоцький перевал*, czyli nieco inaczej od ukraińskiej nazwy parku) czy **Użański Park Narodowy** (przymiotnikiem od nazwy rzeki *Uż* powinien być właśnie *użański*). M. Zych wyjaśnił, że nazwa *Ужоцький перевал* pochodzi nie od nazwy rzeki *Уж*, tylko od nazwy miejscowości *Ужок* leżącej ok. 5 km od przełęczy (do 1939 obowiązywała nazwa słowacka *Užok*), natomiast nazwa parku pochodzi od nazwy rzeki *Уж* (słow. *Uh*). Przed wojną na samej przełęczy znajdowało się polsko-czechosłowackie przejście graniczne drogowe i kolejowe ze stacją *Užok* znajdującą się po słowackiej stronie granicy. Dawna urzędowa nazwa węgierska rzeki to *Ung*, przełęczy *Uzsoki-hágo*, a miejscowości *Uzsok*. Ponieważ nazwa parku narodowego pochodzi od nazwy innego obiektu geograficznego (rzeki) niż nazwa przełęczy (miejscowość) poprawną polską nazwą parku jest **Użański Park Narodowy**. Komisja przyjęła ten egzonim przez aklamację.

M. Zych zaproponował dodanie do wykazu nazw Słowacji dwóch egzonimów dla zamków: **Zamek Orawski** i **Zamek Spiski**. Po krótkich wyjaśnieniach zasadności wprowadzenia tych nazw, Komisja przyjęła je przez aklamację.

M. Zych udzielił również wyjaśnień odnośnie stosowania czeskich skróconych form dla nazwy kraju – *Česko* i *Čechy*. Nazwa *Česko* stosowana jest jako nieoficjalna nazwa kraju w wielu źródłach. Pojawia się ona w tytułach map i atlasów wydawanych przez wydawców czeskich (np. „Turistický Autoatlas Česko” wyd. GeoClub, „Autoatlas Česko a Slovensko” wyd. Vojenský kartografický ústav); w tytule czeskiego wydania magazynu „National Geographic” – „National Geographic Česko”; nazwa *Česko* jako skrócona nieoficjalna nazwa kraju zalecana jest w poradni językowej prowadzonej przez *Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky*, nazwa ta jest zalecana w rozporządzeniu ministra szkolnictwa Czech z 1999 r. („Věstník Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky 11/1999”). Nazwa *Čechy* w odniesieniu do całego państwa nie jest obecnie używana ani w wydawnictwach urzędowych, ani w głównych wydawnictwach komercyjnych. E. Wolnicz-Pawłowska, powiedziała, że problem w stosowaniu obu form nazwy jest częściowo problemem personalnym czeskich językoznawców. A. Karp zapowiedział, że na kolejne posiedzenie

Komisji przyniesie materiały potwierdzające współczesne stosowanie nazwy *Čechy* w odniesieniu do całego kraju, a nie tylko krainy geograficznej. Z rozstrzygnięciem tego problemu Komisja w dalszym ciągu postanowiła poczekać na opinię Pavla Boháča.

Ad. 3. Kontynuowano, przerwane na poprzednim posiedzeniu, omawianie nazw z obszaru państw Europy. Jako pierwszy omówiony został wykaz nazw geograficznych Albanii. Wykaz nazw z obszaru Albanii był już omawiany na 10. posiedzeniu Komisji w maju 2003 roku, lecz ze względu na pewne zmiany, jakie zaszły w tym wykazie przez ostatnie 4 lata, postanowiono omówić go raz jeszcze, postanawiając:

- wprowadzić egzonim **Wlora** dla miasta (10 głosów za, 1 przeciw, 2 wstrzymujące się; początkowo przyjęto nazwę *Vlora*, lecz ostatecznie postanowiono ją zmienić na *Wlora*)
- wprowadzić egzonim **Kruja** dla miasta (11 głosów za, 1 przeciw, 1 wstrzymujący się)
- wprowadzić egzonim **Riwiera Albańska** dla regionu (jednogłośnie)
- wprowadzić egzonim **Balkany** dla regionu obejmującego Albanie, Bośnię i Hercegowinę, Bułgarię, Chorwację, Czarnogórę, Grecję, Macedonię, Serbię oraz częściowo Turcję (jednogłośnie)
- zmienić egzonim **Otranto** na **Cieśnina Otranto** dla cieśniny pomiędzy Albanią a Włochami (11 głosów za, 1 przeciw, 0 wstrzymujących się)
- wprowadzić egzonim **Buna** dla rzeki w Albanii i Czarnogórze (11 głosów za, 1 przeciw, 0 wstrzymujących się)
- wprowadzić egzonim **Wjosa** dla rzeki w Albanii i Grecji (10 głosów za, 0 przeciw, 2 wstrzymujące się; początkowo przyjęto nazwę *Vjosa*, lecz ostatecznie postanowiono ją zmienić na *Wjosa*)
- zmienić egzonim **Zatoka Vlorska** na **Zatoka Wlorska** (10 głosów za, 1 przeciw, 1 wstrzymujący się)
- wprowadzić egzonim **Apollonia** dla ruin koło miasta Fier (11 głosów za, 0 przeciw, 1 wstrzymujący się)
- wprowadzić egzonim **Kotlina Korczy** (9 głosów za, 0 przeciw, 3 wstrzymujące się)
- wprowadzić egzonim **Saranda** dla miasta (11 głosów za, 0 przeciw, 1 wstrzymujący się)

Kolejnym omawianym wykazem był wykaz nazw z obszaru Bośni i Hercegowiny. Komisja przez aklamację postanowiła przyjąć nazwy **Federacja Bośni i Hercegowiny** oraz **Republika Serbska** dla jednostek administracyjnych. Wątpliwości wzbudziła natomiast propozycja wprowadzenia egzonimu *Dystrykt Brčko*. Po dyskusji postanowiono, przez aklamację, przyjąć nazwę w formie **Dystrykt Brčko** jednocześnie wprowadzając egzonim dla miasta **Brčko**. Również dyskusyjne było, jaki polski egzonim jest poprawny – *Medjugorie* czy *Medziugorie*. Postanowiono wprowadzenie tego egzonimu odłożyć do wyjaśnienia. Następnie, przez aklamację, przyjęto egzonim **Sarajewo Wschodnie** dla miasta oraz **Dynarski Kras** dla regionu w Bośni i Hercegowinie oraz w Chorwacji. W głosowaniu przyjęto nazwę **Kotlina Sarajewska** (10 głosów za, 1 przeciw, 2 wstrzymujące się) oraz przez aklamację egzonim **Rudawy Bośniackie** dla gór.

Przy omawianiu wykazu nazw z obszaru Chorwacji pierwszą kwestią było ustalenie polskich nazw dla jednostek administracyjnych tego kraju. Jednostki administracyjne Chorwacji nazywane są po chorwacku *županija*, a nazwa ta wywodzi się z historycznego podziału administracyjnego Królestwa Węgier wchodzącego w skład Austro-Węgier – kraj dzielił się wtedy na jednostki, które zwane były po niemiecku *komitat*, po węgiersku *megye*, po słowacku *župa*, a po serbsko-chorwacku *županija*. Jednostka ta po polsku nazywana była *komitat*, a wcześniej *županat*. Po rozpadzie Austro-Węgier nazwa jednostki zachowała się

tylko na Węgrzech jako *megye*, i do chwili obecnej używana jest dla niej polska nazwa *komitat*. Po uzyskaniu niepodległości przez Chorwację i wprowadzeniu nowego podziału administracyjnego przywrócono tradycyjne nazwy jednostek administracyjnych, czyli po chorwacku *županija*. Nazwa tej jednostki jest obecnie na Węgrzech tłumaczona na *megye*, a na Słowacji na *župa*, czyli na nazwy tradycyjne. W języku polskim jednak powstało poważne zamieszanie odnośnie nazwania tych jednostek. Zamiast powrócić do historycznej formy *komitat*, w różnych publikacjach zaczęto wprowadzać najróżniejsze tłumaczenia. Obecnie dla jednostek administracyjnych Chorwacji stosowane są w Polsce określenia: *županija*, *powiat*, *okręg*, *województwo*. Drugim, obok tłumaczenia słowa *županija*, problemem jest ustalenie poprawnych polskich form nazw – nazwy chorwackie mają postać np. *Koprivničko-križevačka županija*, *Sisačko-moslavačka županija*, zatem ich polskie odpowiedniki miałyby dość skomplikowane formy, np. *komitat koprivnicko-križewciński*, *komitat sisacko-moslawacki*. Biorąc pod uwagę te wątpliwości Komisja postanowiła nie wprowadzać polskich nazw dla jednostek administracyjnych Chorwacji (1 głos za wprowadzeniem polskich nazw, 7 przeciw, 5 wstrzymujących się), jednocześnie zalecono, aby w słowniczku geograficznym jako tłumaczenie chorwackiego terminu *županija* podać trzy polskie nazwy: *komitat*, *županat* oraz *županija*.

W dalszej części omawiania nazw geograficznych Chorwacji Komisja postanowiła:

- wprowadzić egzonim ***Istria*** dla półwyspu w Chorwacji i Słowenii (aklamacja)
- wprowadzić egzonim ***Riwiera Makarska*** dla regionu (aklamacja)
- wprowadzić egzonim ***Mała Kapela*** dla gór (aklamacja)
- wprowadzić egzonim ***Wielka Kapela*** dla gór (aklamacja)
- zachować egzonim *Brioni* dla wyspy (10 głosów za zachowaniem, 2 przeciw, 1 wstrzymujący się)
- wprowadzić egzonim ***Park Narodowy Wysp Brińskich*** (aklamacja)
- wprowadzić egzonim ***Park Narodowy Jezior Plitwickich*** (aklamacja)
- wprowadzić egzonim ***Park Narodowy Welebitu Północnego*** (aklamacja)

Przy omawianiu wykazu nazw dla kolejnego państwa – Czarnogóry, M. Zych poinformował, że zgodnie z przyjętą 22 października nową konstytucją językiem urzędowym tego państwa jest czarnogórski (konstytucja wymienia również jako języki mniejszości: serbski, bośniacki, chorwacki i albański). Omawiając wykaz Komisja postanowiła przez akklamację:

- wprowadzić egzonim ***Sandżak*** dla regionu w Czarnogórze i Serbii
- wprowadzić egzonim ***Przełom Tary*** dla przełomu w Czarnogórze oraz Bośni i Hercegowinie
- wprowadzić egzonim ***Stary Bar*** dla miejscowości
- wprowadzić egzonim ***Park Narodowy Jeziora Szkoderskiego***

Omawiając wykaz nazw geograficznych z obszaru Serbii długa dyskusja wywiązała się odnośnie tego, czy ***Serbia Centralna*** jest nazwą odnoszącą się do jednostki administracyjnej czy też do regionu. Ostatecznie Komisja postanowiła, przez akklamację, przyjąć tą nazwę, pozostawiając na kolejne posiedzenie ustalenie rodzaju tego obiektu. Następnie Komisja postanowiła przez akklamację:

- wprowadzić egzonim ***Metochia*** dla regionu
- wprowadzić egzonim ***Biały Timok*** dla rzeki
- wprowadzić egzonim ***Czarny Timok*** dla rzeki
- wprowadzić egzonim ***Kanał Dunaj-Cisa-Dunaj***
- skasować egzonim ***Kanał Baczki***
- nie wprowadzać egzonimu *Mały Kanał*

- nie wprowadzać egzonimu *Wielki Kanał*
- wprowadzić egzonim *Równina Baczki* dla niziny w Serbii i na Węgrzech

Dodatkowo ustalono, że w wykazach państw bałkańskich nie będzie wydzielany osobny punkt „polja”, tylko obiekty z tego punktu będą umieszczane, w zależności od charakteru danego obiektu, w punkcie „kotliny” lub „niziny”.

Przy omawianiu wykazu nazw Słowenii pojawiły się wątpliwości czy podawać nazwy regionów statystycznych. Ponieważ dotychczas takie regiony nie były uwzględniane w wykazach, Komisja postanowiła, żeby i tym razem nie robić wyjątku. W wykazie zatem powinny być uwzględnione jednostki I rzędu – obciny, których w Słowenii jest obecnie 210. Ustalono również, że w związku z dużą liczbą jednostek administracyjnych należy podać w wykazie zdecydowanie mniej nazw miejscowości – zamiast wszystkich stolic obcin, tylko te ważniejsze. Następnie Komisja, przez aklamację, postanowiła:

- wprowadzić egzonim *Kotlina Lublańska*
- nie wprowadzać egzonimu *Równina Lublańska*
- nie wprowadzać egzonimu wariantowego *Alpy Kamnicko-Sawinskie* dla egzonimu *Alpy Kamnickie*
- wprowadzić egzonim *Jaskinie Szkocjańskie*

Wykaz nazw z obszaru Rumunii, podobnie jak wykaz nazw z obszaru Albanii, był już omawiany na 10. posiedzeniu Komisji w maju 2003 roku. Teraz wprowadzono w nim kilka drobnych korekt. Od kilku lat w Rumunii ustalane są urzędowe nazwy miejscowości w językach mniejszości narodowych i ustalono m.in. 8 nazw w języku polskim. Cztery z tych miejscowości posiadały egzonimy zatwierdzone przez Komisję. Ponieważ formalnie te nazwy przestały być egzonimami pojawił się problem jak je zapisywać – ponieważ główną nazwą urzędową jest nazwa rumuńska i ona pojawia w wykazie jako główny endonim, skasowanie polskich egzonimów spowodowałoby przesunięcie nazw polskich na dalszą pozycję (np. *Cacica [rum.]; Kaczyka [pol.]*). Aby nie dopuścić do takiej sytuacji Komisja postanowiła, że w przypadku miejscowości w Rumunii posiadających polską nazwę urzędową zastosowany zostanie zapis typu *Kaczyka; Cacica [rum.]; Kaczyka [pol.]*. Z jedną z tych nazw związany był jeszcze jeden problem: zalecany przez Komisję egzonim to *Nowy Soloniec*, natomiast wprowadzona urzędowa nazwa to *Nowy Soloniec*. W tym przypadku Komisja postanowiła jako formę główną zastosować urzędową nazwę, a dotychczasową nazwę *Nowy Soloniec* podać jako formę historyczną. W ten sposób lista rumuńskich miejscowości posiadających polską nazwę wygląda następująco:

Bulaj; Bulai [rum.]; Bulaj [pol.] – nazwa nie występowała w dotychczasowym wykazie
Kaczyka; Cacica [rum.]; Kaczyka [pol.]

Majdan; Maidan [rum.]; Majdan (trb.), Maidan (trl.)(ukr.); Majdan [pol.] – nazwa nie występowała w dotychczasowym wykazie

Plesza; Pleșa [rum.]; Plesza [pol.]

Pojana Mikuli; Poiana Micului [rum.]; Pojana Mikuli [pol.]

Runk; Runcu [rum.]; Runk (trb., trl.)(ukr.); Runk [pol.] – nazwa nie występowała w dotychczasowym wykazie

Nowy Soloniec; Solonețu Nou [rum.]; Nowy Soloniec [pol.] (hist. *Nowy Soloniec*)

Wikszy; Vicșani [rum.]; Wikszy [pol.] – nazwa nie występowała w dotychczasowym wykazie

Dodatkowo ustalono, przez aklamację, że przyjęty na 10. posiedzeniu egzonim *Nizina Cisańska* nie będzie nazwą dla rumuńskiego fragmentu *Wielkiej Niziny Węgierskiej*, tylko będzie nazwą niziny wchodzącej w skład *Wielkiej Niziny Węgierskiej* i znajdującej się na terytoriach Rumunii, Węgier i Serbii.

Ostatnim z omawianych na posiedzeniu wykazów był wykaz nazw z obszaru Mołdawii. W przypadku tego wykazu Komisja postanowiła:

- wprowadzić egzonim **Bendery** dla miasta (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Byk** dla rzeki (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Ikiel** dla rzeki (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Reut** dla rzeki (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Step Bielecki** dla niziny (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Step Budziacki** dla niziny w Mołdawii i Ukrainie (aklamacja)
- nie wprowadzać egzonimu *Nizina Budziacka* (aklamacja)
- nie wprowadzać egzonimu *Nizina Południowomoldawska* (aklamacja)
- nie wprowadzać egzonimu *Nizina Północnomoldawska* (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Kodry** dla wyżyny (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Wyżyna Naddniestrzańska** dla wyżyny w Mołdawii i Ukrainie (aklamacja)
- wprowadzić egzonim **Kaprijany** dla zespołu klasztornego (4 głosy za, 3 przeciw, 6 wstrzymujących się)

Ad.4. Rozdano materiały dotyczące mórz i oceanów oraz Litwy, Łotwy i Estonii, które mają być omawiane na dwóch kolejnych posiedzeniach. A. Karp zaproponował, żeby na kolejnym posiedzeniu nie omawiać wykazów mórz i oceanów, tylko kontynuować omawianie wykazów Europy. Ze względu na to, że wykazy nazw mórz i oceanów są już gotowe i po omówieniu mogłyby od razu być publikowane, postanowiono jednak omówić je na najbliższym posiedzeniu.

Kolejne posiedzenie zaplanowano na 7 listopada 2007 roku.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
mgr Maciej Zych

Przewodniczący Komisji
dr inż. Waldemar Rudnicki

Sekretarz Komisji
mgr Joanna Januszek